

УДК 725.21

Рябець Ю.С.

РОЗМІЩЕННЯ МОБІЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ ЕКСПРЕС-ОБСЛУГОВУВАННЯ В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

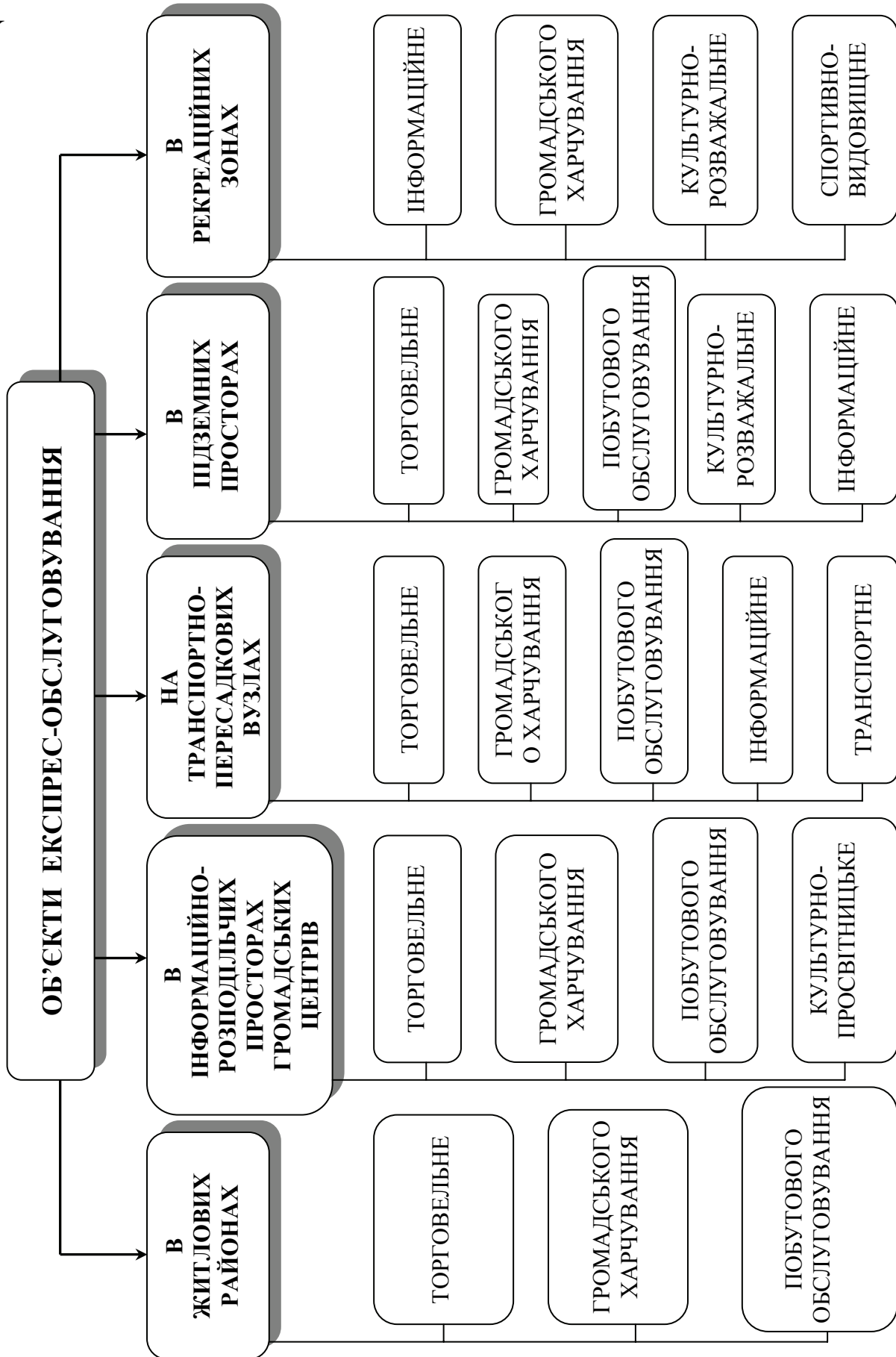
В сучасних умовах розвитку нашої держави, швидке громадське обслуговування, або іншими словами, експрес-обслуговування стає одним з найбільш розповсюджених видів обслуговування. Звичні вже для нас кіоски, невеликі павільйони, лотки, ларьки та столики – саме вони надають споживачу послуги під час його пересування по місту, потреба в цих послугах виникає майже завжди спонтанно та має бути негайно задоволена. Підприємства швидкого обслуговування за своєю функцією перш за все призначені для задоволення потреб населення в певному виді громадського обслуговування з мінімальними затратами часу.

Якість обслуговування населення та ефективність роботи підприємств швидкого обслуговування в багатьох випадках залежить від правильності вибору місце розташування даного типу підприємств у структурі міста. Формування мобільних об'єктів швидкого обслуговування в тій чи іншій містобудівній ситуації є відгуком на потреби населення в певному виді обслуговування. Місце розташування мобільних об'єктів експрес-обслуговування в планувальній структурі міста залежить від конкретних особливостей просторово-планувальної структури міста та ступеню використання цих об'єктів. *Об'єкти експрес-обслуговування, як правило, розміщують в житлових районах, на транспортно - пересадкових вузлах міста, в рекреаційних зонах, в інформаційно-розподільчих просторах громадських центрів.*

Формування мобільних комплексів експрес-обслуговування відбувається в зонах концентрації громадських функцій, таких як міські площі різного функціонального призначення, транспортно-пересадкові вузли, зони, які належать до крупних торгово-громадських центрів як районного значення так і загальноміського, пішохідні вулиці.

Для мобільних підприємств швидкого обслуговування характерне як локальне розміщення в структурі міста окремих об'єктів так і утворення цілих мобільних комплексів. Комплекси можуть функціонувати як тривалий час на одному місці так і мати короткочасний характер функціонування. Термін функціонування залежить від конкретних потреб на певний вид обслуговування в конкретній містобудівній ситуації. Певна містобудівна ситуація вимагає певного функціонального набору підприємств експрес-обслуговування (Табл.1).

ТАБЛИЦЯ 1

Аналіз вітчизняного та закордонного досвіду проектування та будівництва об'єктів швидкого обслуговування виявив реальні передумови активного використання мобільних підприємств експрес-обслуговування у вирішенні ряду містобудівних проблем. За допомогою мобільних об'єктів швидкого обслуговування стає можливим в значній мірі подолати існуючу зараз у нових житлових районах некомплектність забудови; забезпечити стабільність торгово-побутового обслуговування в місцях, де існує дефіцит стаціонарних будівель даного профілю (райони новобудови, реконструйовані ділянки міської забудови); створити додаткові торгові площі в період проведення різноманітних святкових заходів тощо.

Суттєве значення при формуванні об'єктів швидкого обслуговування на містобудівному рівні відіграє оточуюча міська забудова. Конкретний характер її функціонального, об'ємно-планувального та естетичного рішення істотно впливає на специфіку формування експрес-обслуговування, його архітектурно-конструктивне та естетичне вираження.

Новостворювані об'єкти експрес-обслуговування повинні відповідати наступним вимогам: мати гнучку та варіабельну архітектурно-конструктивну систему та орієнтуватися на індустріальні методи виготовлення та зведення; легко пристосовуватися та вписуватися в оточуючу забудову; їх організація та розміщення повинно здійснюватись з урахуванням основних пішохідних потоків, функціональних та кількісних потреб в обслуговуванні; мати можливість зміни функції та локалізації у залежності від миттєвих потреб, яка і досягається мобільністю даних об'єктів.

Оскільки містобудівна ситуація зон концентрації громадських функцій досить різноманітна, то й прийоми розміщення в них закладів швидкого обслуговування різні. Найбільш розповсюджене розташування окремих об'єктів експрес-обслуговування та їх комплексів на площах, які належать до різних містобудівних рівнів.

Формування експрес-обслуговування громадських площ парадного типу, як правило, здійснюється у підземному просторі цих площ. Лише розташування окремих об'єктів швидкого обслуговування можливе на поверхні самої площі, при цьому воно носить тимчасовий характер та організується саме за рахунок мобільності обслуговування. Функціональний склад об'єктів експрес-обслуговування в підземному рівні може включати повний функціональний набір: від торгівлі, швидкого громадського харчування до культурно-розважального обслуговування. Прикладом формування експрес-обслуговування громадської площі загальноміського значення є організація підземного торговельного комплексу "Глобус" на майдані Незалежності в місті Києві, де поруч із магазинами великої площі функціонують відкриті кіоски з

продажу газет та журналів, дрібних ласощів, організовані підприємства швидкого громадського харчування типу «фаст-фуд».

Рекреаційні площі можуть включати об'єкти експрес-обслуговування як тимчасові так і довготривалого функціонування. Громадському обслуговуванню цих площ притаманний сезонний характер експлуатації та навантаження. Періодичність обслуговування рекреаційних площ забезпечується перш за все мобільними об'єктами та об'єктами, які здатні до трансформації та сезонного розширення.

Найбільш розповсюджені в містобудівній практиці громадсько-транспортні площі, які мають поліфункціональне навантаження. Прикладами таких площ в місті Києві є Московська, Либідська, Бессарабська площі тощо.

Переважають ці площі, утворені внаслідок перетину декількох транспортних шляхів, навколо яких, через інтенсивний транспортний та пішохідний рух, виникли містобудівні утворення з громадськими функціями. Транспортні та громадсько-транспортні площі мають безліч проблем, як із забезпеченням належного громадського обслуговування транзитного населення, так і з організацією безпечного транспортного руху та розподілу пішохідно-транспортних потоків. Роль об'єктів експрес-обслуговування в таких місцях надзвичайно важлива. Саме на таких площах доцільно та необхідно створювати цілі комплекси швидкого супутнього обслуговування.

Розміщення підприємств експрес-обслуговування в зонах громадсько-транспортних площ можливо здійснити двома основними методами. Перший метод – формування комплексів швидкого обслуговування вздовж основних (наземних) потоків пішохідного руху. Характер функціонування підприємств експрес-обслуговування є короткочасним і формується з мобільних об'єктів, або об'єктів на основі легких збірно-розбірних конструкцій по мірі виникнення потреби споживачів у певному виді обслуговування. Розширення обслуговування здійснюється за рахунок збільшення кількості підприємств обслуговування.

Другий метод – формування підземних комплексів швидкого обслуговування на основі підземних переходів з розміщенням в них супутнього громадського обслуговування. Цей метод досить розповсюджений у вітчизняній та закордонній практиці, особливо доцільний він при поєднанні декількох видів громадського транспорту – наземного та підземного (метро). В більшості випадків на практиці застосовується поєднання наземного та підземного експрес-обслуговування.

Значне місце в закордонній практиці проектування експрес-обслуговування займає експрес-обслуговування, яке розміщується в інформаційно-розподільчих просторах громадських центрів, воно організовується на основі мобільних

об'єктів на основі легких відкритих збірно-розбірних чи об'ємно-блочних конструкцій, які здатні до швидкого трансформування.

Отже, розміщення об'єктів експрес-обслуговування в структурі міста носить тимчасовий характер і формується в залежності від потреб в ньому населення та в відповідності до містобудівних вимог – мобільність підприємств швидкого обслуговування, швидке реагування на зміну містобудівної ситуації та потреби у видах обслуговування.

Література

1. Шимко В.Т. Архитектурное формирование городской среды: Учеб. пособие для архит.с. спец. вузов. -М.: Высш. школа,1990. – 223 с.: ил.
2. Попутное досуговое обслуживание в зонах городской активности: Обзор. Общественные здания. Вып. 1. – М.: 1991. – 45с.
3. Шемседінов Г.І. Мобільні будівлі обслуговування для Києва // Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Збірник наук. праць. – К: КНУБА, 1999. – Вип. 6. – с 181-189.
4. Кузьміна Г.В. Принципи комплексного формування підприємств дрібно роздрібної торгівлі: Автореферат дис. ... к. арх.: 18.00.02. – К., 2005. – 20 с.

Анотація

Розглянуто розміщення підприємств швидкого обслуговування на різних містобудівних рівнях. Визначені основні функціональні типи об'єктів експрес-обслуговування, які доцільно розвивати в тій чи іншій містобудівній ситуаціях.

Аннотация

Рассмотрено размещение предприятий быстрого обслуживания на различных градостроительных уровнях. Определены основные функциональные типы объектов экспресс-обслуживания, которые целесообразно развивать в той или иной градостроительной ситуациях.